

Turistická sekce – Lesnický slavín – památníky v okolí Bílovic nad Svitavou

Myslivna lišky Bystroušky

V těsné blízkosti samotné obce se nalézá více jak stoletá myslivna, dějiště knihy Rudolfa Těsnohlídka „Liška Bystrouška“ a podle ní složené opery Leoše Janáčka „Příhody lišky Bystroušky“.

Budova byla postavena v roce 1907 a od té doby až do dnešních dnů slouží polesí Bílovice nad Svitavou.

Příběh Lišky Bystroušky se odehrával v době, kdy hájovnu obýval Hajný Bartoš. Ten jednoho dne usnul v lese a když se probudil, uviděl liščí rodinku. Aby mu žena nenadávala, kde je tak dlouho, chytil jedno lišče z té liščí rodinky. Doma se ženě vmluvil, že na lišku hodně dlouho číhal a že ji chytil pro jejich vnuka Pepíka. Jak něco mělo být pro Pepíka, žena mu vždycky vše odpustila. Liška Bystrouška se v myslivně skamarádila s jejich psem Lapákem. Jednoho dne si Pepík se svým kamarádem s Bystrouškou hráli. Pořád lišku za něco tahali, až se Bystrouška naštvála a kousla Pepíka do lýtka. Za trest musela být přivázaná k boudě. Bystrouška všelijak lákala slepice ke své boudě, aby je mohla chytit a sežrat. Když nadělala velké škody kvůli slepicím, revírník ji chtěl zastřelit. Liška ale překousala provaz a utekla do lesa. Od té doby můžete v okolí Bílovic nad Svitavou vidět mnoho připomínek jejího života a kdo ví, třeba se vám poštěstí uvidět i některé z jejích dětí.

Památník Lidušky a Památník prvního vánočního stromu

Bylo v předvečer Vánoc 1919, když se Rudolf Těsnohlídek, známý básník, spisovatel a žurnalista, později soudničkář Lidových novin v Brně, vydal společně se svými dvěma přáteli Josefem Tesařem a malířem Františkem Koudelkou do bílovických lesů pro vánoční stromek. K jejich zděšení našli na jednom místě pod smrkem opuštěné, téměř zmrzlé děvčátko. Asi sedmnáctiměsíční holčičku odnesli na četnickou stanici do Bílovic, kde se jí dostalo rychlé pomoci. Děvčátku dali jméno Liduška, a bylo adoptováno rodinou Polákových z Brna. Možná by vás zajímalo, že se Liduška později provdala za středoškolského profesora, se kterým odešla do Prahy, kde žila spokojeně až do své smrti v r. 1997. I ona četnická stanice dodnes stojí na návsi a můžete si v ní zajít do cukrárny...

Právě tato událost, spojená se Těsnohlídkovým sociálním cítěním (pocházel ze "snížené" rodiny pohodného od Čáslavi), ho zřejmě přivedly k myšlence založit tradici vánočních stromů a sbírek pro chudé děti.

6. prosince 1924 byl za Těsnohlídkovy účasti skácen v bílovickém polesí mohutný smrk, který byl o den později slavnostně převezen do Brna, aby se 13. prosince rozzářil na náměstí

Svobody před stovkami přihlížejících brňanů. Ti si tak velkou událost nemohli nechat ujít; vždyť to byl vůbec *první vánoční strom republiky nejen u nás, ale na celém evropském kontinentě.*

odvoz vánočního stromu z Bílovic do Brna 7.12.1924

Strom

I v širším okolí Bílovic můžeme najít zajímavá místa, s významem doslova světovým. Za „stromem“ se vypravíme až na jižní hranici obce Soběšice, kde na místě zaniklé kaple Svatého kříže můžeme najít vůbec první trigonometrický bod na českém území. Toto místo vybral pro své kartografické měření tehdejší ředitel vídeňské jezuitské hvězdárny P. Josef Liesganig (1719–1799). Ten byl ke své kartografické práci pověřen samotnou císařovnou Marií Terezií. Kaple Sv. kříže byla sice zbořena r. 1786 a na dlouho byla společně s triangulačním bodem zapomenuta (ten se na místě zachoval dle pamětníků do roku 1906), díky mravenčí práci historiků byla však znovu nalezena a na jejím místě vztyčen v roce 1960 kámen, který tam stojí dodnes.

Památník J. Ressler

Tento památník se nachází v těsné blízkosti Resslerovy, tzv. Nové hájovny na cestě z Bílovic směrem na starou Líšeň. Snad všichni z nás si ze základní školy vzpomenou, že Josef Ludvík František Ressler byl vynálezcem lodního šroubu a hned potom nás asi napadne: tak proč se po něm jmenuje hájovna a proč má mezi stromy tak velký pomník? Odpověď je

jednoduchá. Nebyl jenom významným vynálezcem, ale po vystudování lesnické akademie v Mariabrunnu u Vídně i uznávaným lesníkem a autorem mnoha knih o lesnictví (jmenujme alespoň Dějiny přímořských lesů). Pocházel z česko-německé rodiny a většinu svého profesního života lesníka strávil ve Slovinsku, což je také důvod, proč se k jeho odkazu hlásí nejenom Češi, ale i zejména Rakušané a Slovinci. Mezi jeho další vynálezy patřil mimo jiné šroubový lis pro výrobu vína a oleje, kuličkové ložisko bez mazání a buzola. Už tedy víte, proč má tak velký pomník uprostřed lesů?

Památník Stromům

Byl vybudován v roce 1938 v samotném srdci Lesnického Slavína, v arboretu Řícmanice (to bylo ale založeno až roku 1969 na popud učitele dendrologie na lesnické fakultě MZLU doc. RNDr. Ing Jindřicha Chmelaře, DrSc). Stromům na něm vzdaly hold významné osobnosti lesnictví a kultury z téměř celého světa a vyjádřili obdiv nejenom ke stromům, ale k celé přírodě, když se skromností nápisem na památníku přiznali „*Tažte se stromů samých, jak chtějí být pěstovány a povědí vám to lépe, než to mohou učiniti všechny knihy.*”